

ZBOG PANDEMIJE ZAUSTAVLJENO RECIKLIRANJE PLASTIKE U EU-U

Veliki problemi u industriji recikliranja plastike

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Europska industrija recikliranja plastike zaustavila je svoju proizvodnju zbog trenutanih kretanja na tržištu uzrokovanih pandemijom bolesti Covid-19, što bi moglo uzrokovati goleme probleme jer je plastični otpad gorući problem današnjice u gotovo svim zemljama na svijetu

U prošlom broju *Građevinara*, povodom Svjetskog dana zaštite okoliša, objavili smo prilog u kojem smo htjeli istaknuti problematiku porasta količina otpada nastalog zbog korištenja jednokratne plastike, prije svega zaštitnih maski, rukavica, plastičnih vrećica i sličnih proizvoda koje građani neodgovorno odlažu u okoliš. Najnoviji izvještaji pokazuju da je stanje krajnje neodrživo, a europska industrija recikliranja plastike u velikim je problemima.

Problemi u europskoj industriji recikliranja plastike

Kako je navedeno u priopćenju organizacije *Plastics Recyclers Europe* (PRE), pandemija bolesti Covid-19 znatno je utjecala na sve vrste industrija pa tako i na europsku industriju recikliranja plastike, kojoj glavne probleme predstavljaju pad potražnje zbog zatvaranja postrojenja za preradu i rekordno niske cijene čiste plastike kao i općenito smanjene gospodarske aktivnosti na globalnoj razini. Ako se takva situacija nastavi i ako se ne poduzmu mjere za spašavanje sektora, recikliranje plastike više neće biti profitabilno, što će utjecati na nemogućnost postizanja ciljeva EU-a vezanih uz recikliranje i ugroziti prelazak prema gospodarenju plastikom na održiv način kao jednom od glavnih ciljeva kružnoga gospodarstva. Hoće li se dogoditi ono najgore, odnosno to da plastika opet počne završavati na odlagalištima ili u spalionicama onako kako je to bilo prije nekoliko desetljeća?

Prema svemu sudeći, očito je da ćemo se u budućnosti suočiti s povećanjem količine plastičnoga otpada, za što ćemo morati pronaći rješenje ili više njih. Kada govorimo o plastici koja se uspješno reciklira, moramo istaknuti kako se time ne dobiva ni jednaka vrsta ni jednaka količina plastike koja

je ušla u proces reciklaže. Sa svakim ponovnim recikliranjem dobiva se materijal sve lošije kvalitete, dok u zadnjemu ciklusu ne postane potpuno neupotrebljiv, ali i dalje ostane jednako štetan za ljude i okoliš. Za razliku od nekih drugih materijala poput stakla i aluminija recikliranjem plastike nikada se ne može dobiti plastika jednake kvalitete. Na primjer, recikliranjem plastične boce može se dobiti plastika za izradu tepiha, odjeće i plahti. Zato je neophodno podići svjesnost o tome da odvojeno prikupljanje i recikliranje plastike nije jedino rješenje, već samo dio cjelokupnoga rješenja za

Pandemija bolesti Covid-19 znatno je utjecala na sve vrste industrija pa tako i na europsku industriju recikliranja plastike

Aktualna kriza uzorkovana globalnom pandemijom već je dovela do smanjene potražnje te do zatvaranja mnogih tvrtki za preradu plastike

posvemašnju prisutnost onečišćenja plastikom te da se kao pojedinci trebamo više usmjeriti na prva dva "R" u formuli za smanjenje otpada - *Reduce, Reuse, Recycle*. To se odnosi na smanjenje količine plastike koju koristimo, posebno one jednokratne, kao i na ponovnu upotrebu koja utječe na smanjenje količine otpada. U sprječavanju nastanka otpada najveće se težiste stavlja na ambalažni otpad, jer upravo ambalaža čini najveći udio plastičnih proizvoda kojima se koristimo, a slijedi ga plastika proizvedena za namjenu u području elektronike i građevinarstva. Treba podsjetiti na to kako je aktualna kriza uzorkovana globalnom pandemijom Covida 19 već dovela do smanjene potražnje te do zatvaranja mnogih tvrtki za preradu plastike, dok su cijene primarne plastike doseglye najniže razine. Organizacija *Plastics Recyclers Europe* u svojem izvješću ističe to kako će u slučaju nastavka toga trenda ekonomski isplativi poslovi recikliranja plastike ostati samo odlagališta i postrojenja za spaljivanje koja uobičajeno uzrokuju ozbiljne ekološke posljedice zbog emisije štetnih plinova. Kraha te industrije imao bi i dalekosežne socioekonomske posljedice, najviše zbog znatnog broja za-

poslenih koji širom Europe rade u navedenom lancu vrijednosti. U državama članicama Europske unije, u industriji plastike zaposleno je oko 1,5 milijuna ljudi. Iako je proteklih godina proizvodnja plastike bila stabilna, udio EU-a u globalnome tržištu opada jer proizvodnja u drugim dijelovima svijeta raste. Potencijal za recikliranje plastičnoga otpada u EU-u i dalje je većinom neiskorišten, a ponovna upotreba i recikliranje otpadne plastike vrlo su niski, osobito u usporedbi s drugim materijalima (papir, staklo ili metali).

Ponovna upotreba i recikliranje otpadne plastike vrlo su niski, osobito u usporedbi s drugim materijalima (papir, staklo ili metali)

Reciklirana plastika čini tek oko šest posto ukupne potražnje plastike u Europi

U Europi svake godine nastane gotovo 26 milijuna tona plastičnoga otpada, od čega se za recikliranje prikupi manje od 30 posto, dok su stope odlaganja i spaljivanja plastičnoga otpada i dalje visoke te iznose oko 30 posto (odlaganje) odnosno 39 posto (spaljivanje). Valja također napomenuti i to kako se opseg odlaganja plastičnoga otpada smanjio, a opseg spaljivanja povećao. Potražnja za recikliranom plastikom danas čini tek oko šest posto ukupne potražnje za plastikom u Europi te se u nove kapacitete za recikliranje plastike ne ulaže zbog predviđene niske profitabilnosti u sektoru.

Prema Europskoj strategiji za plastiku u kružnome gospodarstvu, trenutanom proizvodnjom, upotrebom i odlaganjem plastike prečesto se ne uspijevaju ostvariti gospodarske koristi koje donosi "kružniji" pristup te proizvodnja, upotreba i odlaganje štetno djeluju na okoliš.

Hrvatska komunalna poduzeća sada su u još većemu problemu s plastikom koja se odvaja u žute vreće i kontejnere. Iako su se i do sada žalila da su cijene koje za preuzimanje otpadne miješane plastike traže privatni obrađivači plastike visoke, očigledno je da situacija postaje puno gora. Zato *Plastics Recyclers Europe* poziva EU i sve njezine države članice da u programe državnih potpora za tvrtke pogođene posljedicama pandemije kao i nacionalne

U Europi svake godine nastane gotovo 26 milijuna tona plastičnoga otpada, dok reciklirana plastika čini tek oko šest posto ukupne potražnje plastike

planove oporavka uvrste i tvrtke iz njihova sektora kako bi se omogućilo provođenje mjera važnih za prelazak na kružno gospodarstvo.

Direktiva o plastici za jednokratnu upotrebu

Razvoj događaja poput sve češće kupovine preko interneta doveli su do porasta nastanka ambalaže pa se nastoji uhvatiti korak s novonastalim problemima i pronaći rješenje za povećani tok otpada. Postojeće su mjere uglavnom općenite te su usmjerene na plastične proizvode svih vrsta. One su također blage i uglavnom je riječ o informativnim ili dobrovoljnim sporazumima. Potrebno je poduzeti ciljane i konkretnije mjere kao što su one opisane u novoj EU-ovoj Direktivi o plastici za jednokratnu upotrebu. Tom se Direktivom promiču kružni pristupi u kojima se prednost daje održivim i netoksičnim proizvodima koji se mogu ponovno upotrijebiti i sustavima za ponovnu uporabu nad proizvodima za jednokratnu uporabu, čime se ponajprije želi smanjiti količina nastalog otpada. Takvo je sprečavanje nastanka otpada na vrhu hijerarhije otpada utvrđene u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta. Tom će se direktivom doprinijeti postizanju cilja održivoga razvoja UN-a, odnosno osiguranju modela održive potrošnje i proizvodnje, koji je dio Programa održivog razvoja do 2030. koji je 25. rujna 2015. donijela Opća skupština UN-a. Što duljim zadržavanjem vrijednosti proizvoda i materijala i stvaranjem manje količine

otpada gospodarstvo Unije može postati konkurentnije i otpornije, pritom smanju-

Inicijativa za prestanak upotrebe jednokratne plastike

Potrebno je poduzeti ciljane i konkretnije mjere - EU Direktiva o plastici za jednokratnu upotrebu

jući pritisak na dragocjene resurse i okoliš. Zemlje članice EU-a imale bi koristi od raznovrsnijih mjera kojima bi doprinijeli primjerice tržišni instrumenti, programi proširene odgovornosti proizvođača s modulacijom naknada i slično. Osiguranje pozitivnih kretanja na tome tržištu ključno je za smanjenje upotrebe plastike u Europi, a time i za opstanak tržišta sekundarnih sirovina kao i za daljnja ulaganja u taj sektor.

Izvori:

- <https://www.plasticsrecyclers.eu/post/plastics-recyclers-cease-production>
- <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-11-2019-REV-1/hr/pdf>